

HALINA WRONSKA CMW

ZESPOŁOWA KOORDYNACJA DZIAŁAŃ KATECHETYCZNYCH

Optymalne wyniki w organizacji katechezy można osiągnąć jedynie wówczas, gdy poszczególne jej struktury, zarówno personalne jak też instytucjonalne, będą funkcjonować operatywnie i skutecznie. Do tego niezbędna jest koordynacja działań podejmowanych w ramach misji katechetycznej i pracy duszpasterskiej.

I. POJĘCIE I POTRZEBA KOORDYNACJI

Ogólnie koordynacją można nazwać „włączenie do działań wszystkich i tylko tych elementów (ludzi wykonujących określone czynności i innych zespołów spełniających określone funkcje), które są niezbędne do zapewnienia powodzenia, i to włączenie ich tak, aby elementy te maksymalnie przyczyniły się do powodzenia całości (instytucji, zespołów lub ich fragmentów) – a więc włączenie ich we właściwej jakości i ilości i we właściwej chwili”¹ Koordynacja zatem zapewnia zharmonizowanie i jednoczenie działalności zespołu ludzkiego i wszystkich czynności organizacyjnych dla zapewnienia realizacji ustalonego planu i osiągnięcia zamierzonych celów. Jej efektem jest skuteczność działań podejmowanych zarówno w ramach całego zespołu, jak i jego poszczególnych części składowych²

Dr HALINA WRONSKA CMW – starszy wykładowca Katedry Katechetyki Integralnej Instytutu Teologii Pastoralnej KUL; adres do korespondencji: ul. Jagiellońska 24, 20-806 Lublin; e-mail: hwronska@kul.lublin.pl

¹ J. Zieleniewski. *Organizacja i zarządzanie*. Warszawa 1979 s. 262-263.

² Por. T. Kotarbiński. *Traktat o dobrej robocie*. Łódź 1955 s. 148.

Koordinacja ma prowadzić do współdziałania, w ramach którego konieczne jest stworzenie hierarchii celów i podziału zadań. Przy braku podziału ról i hierarchii celów współdziałanie staje się nieefektywne³. Osoba kierująca, na etapie koordynacji, rozdziela zadania, decyduje o przebiegu poszczególnych etapów w trakcie realizacji nałożonych celów, synchronizuje cele cząstkowe i pośrednie, nadzoruje tych, którzy wykonują zadania. Chce ona doprowadzić do uzgodnienia wysiłków indywidualnych z osiągnięciem celów zespołowych⁴.

Współdziałanie poszczególnych elementów organizacji jest możliwe na bazie jasno określonego planu, nad którego wykonaniem czuwa organ koordynujący (grupa osób, bezpośredni koordynator). Istotne znaczenie ma nieskrępowany przepływ wzajemnej informacji między organem koordynującym i bezpośrednim koordynatorem o tym, jak postępuje realizacja współzależnie spełnianych funkcji i wyznaczonych zadań. W przebudowie planu, a także reorganizacji działania należy uwzględnić całą i pewną wiedzę, aby nadać za dokonującymi się przeobrażeniami, a niektóre z nich nawet wyprzedzić⁵.

Podstawą koordynacji jest współpraca różnych osób i systemów działania, która nie naruszyłaby ich odrębności. Takiej współpracy służy przede wszystkim nastawienie działań poszczególnych osób na maksymalne zaangażowanie w realizację celu wyznaczonego w planie działania⁶.

Ważnym elementem koordynacji jest motywowanie osób, biorących udział w wykonywaniu zadania i weryfikowanie czynności wyznaczonych w planie działania. Głównym jednak zadaniem organu kierowniczego jest podejmowanie decyzji kierowniczych, w czym ważną rolę odgrywają specjaliści. Pomoc specjalistów jest szczególnie potrzebna w przygotowaniu nowej kadry. Organ koordynujący powinien bowiem reagować na nowe wymagania poprzez dobór i przygotowanie nowych ludzi według zasady kompetencyjności: „właściwy człowiek na właściwym miejscu”⁷.

³ J. Przybyłowski. *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne*. Lublin 2001 s. 319; por. A. Grzegorzczak. *Etyka w doświadczeniu wewnętrznym*. Warszawa 1989 s. 326-327.

⁴ J. Mariański. *Życie parafii*. Wrocław 1984 s. 107-108.

⁵ Przybyłowski, j.w. s. 319-321.

⁶ Tamże s. 321.

⁷ Por. H. Koontz, C. O'Donnell. *Zasady zarządzania. Analiza funkcji kierowniczych*. Warszawa 1969 s. 52-53.

Ponieważ sytuacje są zmienne i nie można ich całkowicie przewidzieć, w toku działań mogą powstawać pewne napięcia i luki. „Dlatego do koordynacji nie wystarcza tylko informacja i dobra wola, ale potrzebna jest także osoba koordynująca, uprawniona do podejmowania koniecznych decyzji, usuwania napięć i łączenia tego, co w splocie działań się zerwało. Jest to jedna z funkcji kierowniczych na każdym szczeblu organizacyjnym”⁸

II. KOORDYNACJA KATECHEZY Z DZIAŁALNOŚCIĄ DUSZPASTERSKĄ KOŚCIOŁA

Rozwijanie zadań koordynacyjnych w Kościele pozostaje w związku ze skutecznością katechezy i całego duszpasterstwa. Dokumenty katechetyczne zalecają koordynowanie całej działalności duszpasterskiej, by lepiej ukazała się jedność Kościoła partykularnego. Koordynacja katechezy nie jest faktem wyłącznie strategicznym, nastawionym na większą skuteczność działalności katechetycznej, ale posiada głębszy wymiar teologiczny. Działalność katechetyczna powinna być dobrze koordynowana, ponieważ zmierza do jedności wiary, która podtrzymuje wszystkie działania Kościoła. Wyraźnie mówi o tym *Dyrektorium ogólne o katechizacji*: „Koordynacja katechezy jest ważnym zadaniem w ramach Kościoła partykularnego. Może ona być rozważana: w ramach samej katechezy, wśród jej rozmaitych form kierujących się do różnych grup wiekowych i środowisk społecznych; w odniesieniu do związków, jakie katecheza posiada z innymi formami posługi słowa oraz z innymi działaniami ewangelizującymi. [...] W tej sekcji rozważa się: koordynację wewnętrzną katechezy, aby Kościół partykularny służył jej w sposób jednorodny i spójny; więź między działalnością misyjną i działaniem katechumenalnym – które nakładają się wzajemnie w kontekście misji *ad gentes* lub *nowej ewangelizacji*; konieczność dobrze koordynowanego duszpasterstwa wychowania wobec samych wychowawców, którzy zwracają się do dużej liczby adresatów, przede wszystkim do dzieci i dorastającej młodzieży” (DOK 272-273).

W koordynacji wewnętrznej katechezy istotną rolę odgrywa diecezjalny program katechetyczny, będący całościową ofertą katechetyczną Kościoła partykularnego, który w sposób systematyczny, spójny i skoordynowany in-

⁸ R. Kamiński. *Duszpasterstwo jako działalność zorganizowana*. W: *Teologia pastoralna*. T. 1. Red. R. Kamiński. Lublin 2000 s. 440.

tegruje różne procesy katechetyczne proponowane przez diecezję dla adresatów będących w różnym wieku.

W tym znaczeniu, jak zwraca uwagę *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, „każdy Kościół partykularny, przede wszystkim jeśli chodzi o wtajemniczenie chrześcijańskie, powinien ofiarować przynajmniej podwójną posługę:

a) Jednolity i spójny proces wtajemniczenia chrześcijańskiego dla dzieci, dorastających i młodzieży, powiązany wewnątrznie z przyjęciem sakramentów wtajemniczenia i zestrojony z duszpasterstwem wychowania.

b) Proces katechezy dla dorosłych, ofiarowany chrześcijanom, którzy potrzebują nadania podstaw swojej wierze, realizując lub uzupełniając wtajemniczenie chrześcijańskie zapoczątkowane przez chrzest.

W wielu narodach pojawia się dzisiaj potrzeba procesu katechetycznego dla osób starszych, ofiarowanego tym chrześcijanom, którzy doszedłszy do trzeciej i ostatecznej fazy swojego życia, pragną, być może po raz pierwszy w życiu, położyć mocne fundamenty pod swoją wiarę” (DOK 274).

Te różne procesy katechetyczne, każdy z możliwymi wariantami społeczno-kulturowymi, nie powinny być organizowane oddzielnie, jak gdyby były terenami oddzielonymi od siebie czy pozbawionymi wzajemnej łączności. Jest konieczne, by oferta katechetyczna Kościoła partykularnego była odpowiednio koordynowana. Wśród różnych form katechezy trzeba, aby się one między sobą uzupełniały. Zasadą organizacyjną, która nadaje spójność różnym procesom katechetycznym ofiarowanym przez Kościół partykularny, jest uwaga skierowana na katechezę dorosłych. Jest ona osią wiodącą, dookoła której krąży i którą inspiruje się katecheza dzieci i osób trzeciego wieku (por. DOK 275).

Wypełnienie misji zbawczej przez Kościół jest możliwe tylko z udziałem świeckich. Dlatego Jan Paweł II stwierdza w encyklice *Redemptoris missio*, że „nadszedł moment zaangażowania wszystkich sił kościelnych w nową ewangelizację i misję wśród narodów. Nikt z wierzących w Chrystusa, żadna instytucja kościelna, nie może uchylić się od tego najważniejszego obowiązku: głoszenia Chrystusa wszystkim ludziom” (RM 3). W tym kontekście jawi się najważniejszy cel koordynacji w Kościele, jakim jest połączenie katechezy z nową ewangelizacją oraz z funkcjami realizowanymi w zakresie pośrednictwa zbawczego, przedsięwzięciami o wymiarze ekumenicznym, działaniami o charakterze uzupełniającym i celowościowym (kulturalnym, społecznym, edukacyjno-pedagogicznym, ekonomicznym, politycznym).

Rozpatrując katechezę w całym procesie ewangelizacji, pojawia się problem koordynowania działalności katechetycznej z działalnością misyjną,

która ją poprzedza, i z działalnością duszpasterską, która za nią idzie. Są różne elementy, które przygotowują katechezę lub z niej wynikają. *Dyrektorium ogólne o katechizacji* zwraca uwagę, że „związek między głoszeniem misyjnym, które zmierza do wzbudzenia wiary, i katechezą wtajemniczającą, która stara się jej nadać podstawy, ma decydujące znaczenie dla ewangelizacji. To powiązanie okazuje się w pewien sposób bardziej oczywiste w sytuacji misji *ad gentes*. Dorośli nawróceni przez pierwsze głoszenie wchodzą do katechumenatu, gdzie są katechizowani. W sytuacji, która wymaga nowej ewangelizacji, koordynowanie staje się bardziej złożone, zważywszy, że niekiedy chce się wprowadzić zwyczajną katechezę młodzieży i dorosłych, którzy jej potrzebują, zanim nastąpi głoszenie i doprowadzenie ich do wiary w Chrystusa. Podobne problemy pojawiają się w przypadku katechez dzieci i formacji ich rodziców. Niekiedy proponuje się formy katechez stałej dla dorosłych, którzy wymagają raczej prawdziwej katechez wtajemniczającej” (DOK 276). Aktualna sytuacja ewangelizacji wymaga, aby zarówno głoszenie misyjne, jak i katecheza wtajemniczająca były rozumiane w sposób skoordynowany i ofiarowane, w Kościele partykularnym, za pośrednictwem jednorodnego programu ewangelizacyjnego, misyjnego i katechumenalnego. Katecheza powinna być dzisiaj postrzegana przede wszystkim jako konsekwencja skutecznego głoszenia misyjnego (por. DOK 277).

Duszpasterstwo wychowania w Kościele partykularnym powinno ustalić konieczną koordynację między różnymi środowiskami, w których dokonuje się wychowanie wiary. Jest niezmiernie ważne, aby wszystkie działania katechetyczne zmierzały naprawdę ku temu samemu celowi, jakim jest wyznanie wiary, oddanie się Kościołowi, służenie społeczności w duchu ewangelicznym. Koordynacja wychowawcza odnosi się przede wszystkim do dzieci, do dorastających i młodzieży. „Trzeba, by Kościół partykularny w jednym programie duszpasterstwa wychowawczego zintegrował różne sektory i środowiska, służące wychowaniu chrześcijańskiemu młodzieży. Wszystkie te miejsca uzupełniają się wzajemnie, podczas gdy żadne z nich, potraktowane oddzielnie, nie może realizować całości wychowania chrześcijańskiego. Ponieważ te wszystkie działania wychowawcze kierują się do tej samej osoby dziecka lub młodego, jest ważne, by różne oddziaływania miały taką samą inspirację podstawową. Jakakolwiek sprzeczność między tymi działaniami jest szkodliwa, gdyż każde z nich ma swoją własną specyfikę i swoje własne znaczenie. W tym sensie ważne jest, by zatroszczyć się o taki program wtajemniczenia chrześcijańskiego dla Kościoła partykularnego, który zintegrowałby różne zadania wychowawcze i uwzględnił wymagania nowej ewangelizacji” (DOK 278).

III. KOORDYNACJA PRAKTYCZNA W KATECHEZIE

U podstaw koordynacji działań katechetycznych leży efektywna współpraca hierarchii z laikatem w realizacji podstawowych zadań katechetycznych. Wierni świeccy powinni być rzeczywistymi podmiotami w życiu wspólnoty kościelnej. „Zakłada to tak z ich strony, jak ze strony duchowieństwa, potrzebę zmian we wzajemnych relacjach, umiejętność współpracy, postawę cierpliwego dialogu, służby i obustronnego zaufania”⁹ Ograniczanie roli świeckich w Kościele – zdaniem J. Przybyłowskiego – „do stanowiska doradczego należy więc uznać za antysoborowe, antykościelne i antyewangeliczne. Apostolska odpowiedzialność za Kościół domaga się od ludzi świeckich dojrzałości i zaangażowania w działalność eklezjalną. Potrzeba i konieczność współpracy świeckich z hierarchią wynika przede wszystkim z powstawania coraz to nowych organizacji i struktur apostolskich, ruchów formacyjnych, a także nowych instytucjonalnych ministeriów świeckich”¹⁰

Właściwa relacja świeckich i duchowieństwa ma istotne znaczenie w podejmowaniu działań, których celem jest likwidowanie przyczyn błędów i niedociągnięć w działaniach katechetycznych, ale także w niwelowaniu realnych zagrożeń.

Organem koordynacyjnym w Kościele jest hierarchia, która sprawuje swoją funkcję zgodnie z zasadą współodpowiedzialności. Zasada ta przejawia się w kolegalności działań papieża i biskupów, ścisłej współpracy biskupów z prezbiterami, a także w pełnych zaufania relacjach między prezbiterami oraz we współpracy duchowieństwa ze świeckimi, zwłaszcza w ramach różnych grup, zespołów i zrzeżeń parafialnych¹¹

Najwyższym organem katechetycznym w Polsce jest Komisja Wychowania Katolickiego. Wypełniając zadania nałożone na nią przez Konferencję Episkopatu Polski, inspiruje, koordynuje i nadzoruje działania katechetyczne na szczeblu ogólnopolskim. W szczególności do zadań Komisji Wychowania Katolickiego w dziedzinie koordynacji należy: „zapewnienie związku między

⁹ Jan Paweł II. *Kościół wspólnotą ewangelizującą. Przemówienie do biskupów polskich przybyłych z wizytą „ad limina Apostolorum”* (12.01.1993). „L’Osservatore Romano” (wersja polska) 14:1993 nr 2 s. 15-18.

¹⁰ Przybyłowski, jw. s. 334; por. A. Luneau, M. Bobichon. *Kościół Ludem Bożym. Od owczarni do Ludu Przymierza*. Warszawa 1980 s. 253.

¹¹ Por. R. Rak. *Duszpasterstwo w Kościele po II Soborze Watykańskim*. „Ateneum Kapłańskie” 107:1986 nr 464 s. 105-106; R. Kamiński. *Przynależność do parafii katolickiej*. Lublin 1987 s. 140-141.

programami i działaniami katechetycznymi poszczególnych diecezji i ośrodków akademickich; integracja działań katechetycznych podejmowanych na szczeblu ogólnopolskim z innymi działaniami duszpasterskimi inicjowanymi przez Konferencję Episkopatu Polski; zapewnienie zgodności katechezy polskiej ze wskazaniem Stolicy Apostolskiej” (PDK 146).

Pasterzem Kościoła partykularnego jest biskup diecezjalny. Jego władza opiera się na głębokiej więzi z prezbiterium i wiernymi. W spełnianiu zbawczej misji – jak wskazuje Instrukcja o pasterskiej posłudze biskupów *Ecclesiae Imago* (EI) – biskup „potrzebuje i chętnie posługuje się odpowiednimi i dobrymi współpracownikami spośród duchownych, zakonników i świeckich. Czyniąc ich współuczestnikami swojej troski, dopuszcza do uczestnictwa – z różnego wprowadzie tytułu i w różnym stopniu – w apostolskiej misji i powierza obowiązki, zgodnie z zasadami roztropnej współpracy pasterskiej” (EI 198). Obowiązkiem biskupa jest zarówno pobudzać i ożywiać inicjatywy wiernych, jak też koordynować działalność katechetyczną w diecezji. W posłudze pasterskiej biskupa w sposób szczególny uczestniczą, jako współpracownicy, kapłani, którzy stanowią wraz z biskupem jedno grono kapłańskie, poświęcające się różnym powinnościom (por. KK 28).

Najważniejsza rola koordynacyjna spoczywa zatem na urzędzie biskupa, który jako pasterz diecezji sprawuje władzę w imię Chrystusa. W wypełnieniu tej funkcji wspiera biskupa, podobnie jak przy programowaniu katechetycznym, Referat Katechetyczny kurii biskupiej, Diecezjalna Rada Katechetyczna, a także kapłani, którym biskup powierza obowiązki katechetyczne lub też dzieła apostolskie o charakterze ponadparafialnym czy to w odniesieniu do wydzielonego terytorium diecezjalnego, czy specjalnych grup wiernych (por. DB 29).

Do zadań Referatu Katechetycznego należy, wśród wielu innych obowiązków, także „koordynacja szkolnego nauczania religii z katechezą sakramentalną w parafiach” (PDK 137). Diecezjalna Rada Katechetyczna natomiast jest organem doradczym biskupa diecezjalnego w zakresie posługi katechetycznej, który funkcjonuje w oparciu o regulamin nadany przez biskupa. Do jej głównych zadań należy, między innymi, „koordynacja formacji kapłanów, współpraca z odpowiedzialnymi za katechetyczne kształcenie kapłanów” (PDK 138). W skład Diecezjalnej Rady Katechetycznej wchodzi „z urzędu dyrektor Referatu Katechetycznego diecezji oraz inne osoby mianowane przez biskupa diecezjalnego spośród kapłanów, osób zakonnych i katechetów świeckich. [...] Diecezjalna Rada Katechetyczna może, zgodnie

z przepisami prawa partykularnego, stanowić komisję Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej, bądź być jej częścią” (PDK 138).

Funkcję bezpośredniego koordynatora katechezy w parafii spełnia proboszcz. Jego obowiązki wynikają bezpośrednio z istoty wspólnoty parafialnej, za którą przyjmuje pasterską odpowiedzialność. Prawdziwym obliczem parafii jest tajemnica Kościoła, który w niej istnieje i działa. *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce* zwraca szczególną uwagę na to, że parafia jako inspiratorka i krzewicielka katechezy „koordynuje wysiłki katechetyczne wielu wspólnot i ruchów działających w jej ramach, a także nauczanie religii w szkołach znajdujących się na jej terytorium. Zadania katechetyczne parafii są niezwykle szerokie i dotyczą różnych aspektów katechezy, w zależności od tego, jakie działania katechetyczne są podejmowane i inspirowane. Jednocześnie należy pamiętać, że nie wszystkie funkcje i zadania katechezy mogą być w całej pełni realizowane w parafii, dlatego wymagane jest zintegrowanie parafialnej posługi katechetycznej z innymi instytucjami, podejmującymi podobne działania” (PDK 139). Proboszcz, wśród wielu różnorodnych zadań i obowiązków w dziedzinie posługi katechetycznej, winien między innymi „wzbudzać we wspólnocie chrześcijańskiej zmysł wspólnej odpowiedzialności za katechezę, jako zadania wszystkich ludzi ochrzczonych; [...] integrować katechezę i nauczanie religii w szkole z całym duszpasterstwem parafialnym, zwłaszcza z programem ewangelizacyjnym wspólnoty kościelnej, jak również troszczyć się o zapewnienie więzi między katechezą parafialną i szkolną a sakramentami i liturgią oraz innymi działaniami duszpasterskimi; okazywać szczególną dbałość o prawidłową organizację nauczania religii w szkole, o właściwy poziom tej posługi, [...] zapewnić więź posługi katechetycznej w parafii z całym programem duszpasterskim diecezji” (PDK 140).

W posługiwaniu katechetycznym funkcja proboszcza nie ogranicza się do zadań parafialnych, gdyż jego osoba stanowi ogniwo łączące parafię z Kościołem powszechnym. Wikariusze – współpracownicy proboszcza, którzy mają wspierać go w pracy koordynacyjnej katechezy – powinni starać się o to, aby być przede wszystkim „ludźmi wspólnoty” (por. PDV 18). Tylko zakorzenienie we wspólnocie parafialnej predysponuje wikariuszy do podejmowania trudu wychowawczego w środowisku katechetycznym. Udział w budowaniu wspólnoty parafialnej i koordynacji jest możliwy poprzez wspólnotę życia kapłańskiego. Ta reguła została jasno określona w Dekrecie o posłudze i życiu kapłanów: „Proboszczowie powinni rozwijać życie wspólne w domu parafialnym ze swoimi wikariuszami, pobudzając ich do gorli-

gorliwości jako swoich współpracowników i uczestników troski pasterskiej; wikariusze ze swej strony, w celu budowania więzi kapłańskiej, powinni uznać i szanować autorytet proboszcza” (DK 29).

Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce do grona osób współpracujących z proboszczem w koordynacji katechezy zalicza także członków instytutów życia konsekrowanego oraz stowarzyszeń życia apostołskiego, z uwzględnieniem własnego charyzmatu, a także katolików świeckich, zwłaszcza katechetów. „Proboszcz winien odbywać regularne spotkania z wszystkimi osobami, którzy w parafii wykonują jakąś formę posługi katechetycznej” (PDK 141).

Inną formą uczestnictwa w koordynacji katechezy, o której mówi ten sam dokument, jest Parafialna Rada Katechetyczna. „W każdej parafii może działać Parafialna Rada Katechetyczna, która wspomaga proboszcza w wykonywaniu jego posługi katechetycznej. W skład Parafialnej Rady Katechetycznej wchodzi proboszcz, wikariusze parafialni, wszyscy katecheci pracujący na terenie parafii oraz inni przedstawiciele parafii. Regulamin określający szczegółowe zadania, procedury działania oraz skład Parafialnej Rady Katechetycznej ustala biskup diecezjalny. Tam, gdzie nie ma Parafialnej Rady Katechetycznej, jej zadania odnoszące się do posługi katechetycznej może podjąć również Parafialna Rada Duszpasterska” (PDK 143).

W katechezie, szczególnie młodzieży, potrzebna jest decentralizacja, która oznacza położenie większego nacisku na inicjatywy oddolne. Przemawiają za tym zarówno względy katechetyczne, jak i socjologiczno-psychologiczne¹²

Bez podjęcia szerokiej dyskusji i współpracy różnych podmiotów życia społecznego realizowane zmiany w polskim systemie szkolnictwa mogą ograniczyć się jedynie do eksperymentów, co wpłynęłoby jeszcze bardziej na kryzys w polskich szkołach. Poważnego potraktowania domagają się organizacje dziecięce i młodzieżowe, które mogą mieć znaczący wpływ na realizowanie przez szkołę celów wychowawczych. Na tych terenach, gdzie istnieje kilka szkół, jest możliwe utworzenie rady szkolnej, do której należałoby członkowie organizacji, grup i ruchów młodzieżowych, również religijnych. Na takim forum mogłyby być wymieniane doświadczenia, ustalane priorytety wspólnych działań, ale przede wszystkim istniałaby możliwość wcześniejszego ostrzegania przed realnymi niebezpieczeństwami grożącymi środowisku szkolnemu – byłyby to bowiem głosy zainteresowanych, którzy

¹² Por. J. Mariański. *Kontrowersje wokół roli świeckich w parafii*. W: *Kościół – świat – świeccy*. Warszawa 1988 s. 70.

sami mówią o tym, co przeżywają, co jest dla nich wartościowe i ważne, a co trudne i bolesne¹³

J. Przybyłowski proponuje, aby na terenie parafii, gdzie jest to możliwe, działały parafialne rady młodzieżowe¹⁴, które byłyby „komunią” wszystkich parafialnych grup i wspólnot młodzieżowych, na które można złożyć współodpowiedzialność za ewangelizację własnego środowiska. Przedstawiciele (radni) wszystkich grup, należący do rady, na wspólnych, w miarę częstych spotkaniach, pod przewodnictwem proboszcza omawialiby aktualne problemy życia kościelnego i społecznego parafii oraz społeczności lokalnej. Podobne rady, ale z mniejszą częstotliwością spotkań, mogłyby powstać w dekanatach i diecezjach. Ich celem byłyby inspiracja i koordynacja wspólnie zaplanowanych działań ewangelizacyjnych.

Cele i zadania tych rad miałyby charakter ściśle ewangelizacyjny, a nie duszpasterski, gdyż ich działalność nie ograniczałaby się do pastoralnej misji Kościoła, ale skierowana byłaby na całe środowisko lokalne. Chodzi o to, że problemy młodzieży często wymykają się spod działań pastoralnych Kościoła i dlatego potrzebne jest włączenie się samej młodzieży, dla której nowa ewangelizacja otwiera nowe możliwości działania w ich własnym środowisku. Dzięki ewangelizacji Kościół spotyka młodego człowieka w sytuacjach codziennego życia, a zatem w rodzinie, w szkole, środowisku rówieśniczym, w osobistych kłopotach i osiągnięciach, w smutkach i radościach. Dzięki temu spotkania w radach młodzieżowych będą pomagać nie tylko w ustalaniu wspólnych planów, ale służyć będą również owocnie koordynacji.

Inicjatywy oddolne mają charakter spontaniczny i najczęściej dotyczą określonego miejsca, konkretnej grupy osób, a także specyficznego sposobu działania. Takie inicjatywy rodzą się przede wszystkim w parafialnych wspólnotach. Jednakże nie każdy katecheta zaangażowany w parafii jest „charzmatykiem”. Ponadto mała liczba młodych ludzi w parafiach wiejskich utrudnia zorganizowaną pracę duszpasterską z dziećmi czy młodzieżą. Dlatego coraz bardziej potrzebne jest stworzenie ponadparafialnych ośrodków, szczególnie młodzieżowych, które inspirowałyby i organizowały działalność duszpastersko-katechetyczną młodzieży w dekanacie, mieście czy regionie.

Ciągle za mało docenianym elementem działań katechetycznych Kościoła jest swobodny przepływ informacji o aktualnych uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych, od których w dużej mierze zależy ich efektyw-

¹³ Por. Przybyłowski, jw. s. 334-335.

¹⁴ Tamże s. 334-337.

ność. Koordynacja w ramach katechezy domaga się przeprowadzenia wnikliwych i gruntownych analiz socjologicznych, psychologicznych i pastoralnych, dotyczących aktualnego stanu życia religijnego katechizowanych i określenia tendencji tak pozytywnych, jak i negatywnych zachodzących w ich środowisku przemian. Pozwoli to na podejmowanie adekwatnych decyzji, które umożliwią poszczególnym koordynatorom zrealizowanie nie tylko wspólnych, ale też im tylko właściwych zadań katechetycznych¹⁵

*

Dzięki nowej ewangelizacji koordynacja w katechezie zyskuje dodatkowe znaczenie. Chodzi o możliwości wykorzystania w działaniach katechetycznych wszystkich darów podmiotów misji ewangelizacyjno-zbawczej bez zatracenia ich indywidualnego charakteru i jednostkowej tożsamości, ale z uwzględnieniem ich charyzmatycznego ukierunkowania na wspólnotę kościelną. Taka koordynacja jest możliwa tylko na bazie hierarchicznej struktury Kościoła, ale z zastosowaniem dialogu jako najskuteczniejszego sposobu porozumienia wszystkich podmiotów działania.

BIBLIOGRAFIA

- Grzegorzyc A.: Etyka w doświadczeniu wewnętrznym. Warszawa: PAX 1989.
- Jan Paweł II. Kościół wspólnotą ewangelizującą. Przemówienie do biskupów polskich przybyłych z wizytą *ad limina apostolorum* (12.01.1993). „Osservatore Romano” (wyd. pol.) 14:1993 nr 2 s. 15-18.
- Kamiński R.: Duszpasterstwo jako działalność zorganizowana. W: Teologia pastoralna. T. 1. Red. R. Kamiński. Lublin: ATLA 2 2000 s. 423-443.
- Przynależność do parafii katolickiej. Lublin: RW KUL 1987.
- Koontz H., O'Donnell C.: Zasady zarządzania. Analiza funkcji kierowniczych. Warszawa: PWN 1969.
- Kotarbiński T.: Traktat o dobrej robocie. Łódź: Ossolineum 1955.
- Konferencja Episkopatu Polski. Dyrektorium Katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce. Kraków: WAM 2001.
- Kongregacja do Spraw Duchowieństwa: Dyrektorium Ogólne o Katechizacji. Città del Vaticano 1997.
- Luneau A., Bobichon M.: Kościół Ludem Bożym. Od owczarni do Ludu Przymierza. Warszawa: PAX 1980.
- Mariański J.: Życ parafią. Wrocław: Wrocławska Księgarnia Archidiecezjalna 1984.
- Kontrowersje wokół roli świeckich w parafii. W: Kościół – świat – świeccy. Warszawa: PAX 1988.

¹⁵ Przybyłowski, jw. s. 327-330.

Przybyłowski J.: Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne. Lublin: Gaudium 2001.

Rak R.: Duszpasterstwo w Kościele po II Soborze Watykańskim. „Ateneum Kapłańskie” 107: 1986 nr 464 s. 97-112.

Zieleniewski J.: Organizacja i zarządzanie. Warszawa: PWN 1979.

A GROUP CO-ORDINATION OF CATECHETIC ACTIVITIES

Summary

In order to accomplish optimal results in the organisation of catechesis it is indispensable to co-ordinate actions taken within the framework of catechetical mission and pastoral work. The co-ordination of catechesis is an important task for the particular Church. It may be considered with catechesis itself, among its various forms directed to different age groups and social milieus, in reference to the relations the catechist has with other forms of the ministry of the word and with other evangelising activities. The basis of co-ordination is a co-operation of various persons and systems of action. This co-operation should not violate their individual character, but should take into account their charismatic direction on the church fellowship. Such a co-ordination is possible only on the basis of the hierarchic structure of the Church, but considering the dialogue as the most effective way to understand all the subjects of action.

Translated by Jan Kłós

Słowa kluczowe: koordynacja, integracja, współpraca, wspólna odpowiedzialność, inspirowanie, proces katechetyczny, programowanie.

Key words: co-ordination, integration, co-operation, common responsibility, inspiration, catechetical process, programming.